طرح دانش کار

شیوه نامه برگزاری رویداد استارت آپی در زمینه

کارآفرینی اجتماعی

(با محوریت پیشگیری از اعتیاد و آسیب های اجتماعی)

اداره کل فرهنگی و اجتماعی
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
اداره کل فرهنگی و پیشگیری ستاد مبارزه با مواد مخدر ریاست جمهوری
آذر ماه۱۳۹۸


بسم الله الرحمن الرحیم

مقدمه:

یکی از مهم‌ترین واقعیت‌هایی که جامعه امروز با آن مواجه است، مسأله اعتیاد و آسیب‌های اجتماعی است. مسائل اجتماعی جامعه، پدیده‌هایی اعم از شرایط ساختاری و الگوهای کنشی هستند که در مسیر تحولات اجتماعی بر سر راه توسعه قرار می‌گیرند و مانع تحقق اهداف و تهدیدکننده کمالیات می‌شوند. این مسائل اجتماعی به عنوان پدیده‌های نا مطلوب اذهان دست اندرکاران را به خود مشغول می‌دارند، به طوری که نوعی وفاق و آمادگی جمعی برای کنترل و کاهش آن‌ها پدید می‌آید و مقامات مسؤل را به چاره‌جویی و یا پیشگیری از آن‌ها وا می‌دارد(عبدالهی، ۱۳۸۴:۴).

در یک تعریف آسیب‌های اجتماعی به طور عام به هر نوع عمل فردی یا جمعی اطلاق می‌شود که با چارچوب اصول اخلاقی و قواعد مورد پذیرش جامعه هم‌خوانی نداشته و با منع قانونی و یا قبح اخلاقی و اجتماعی روبرو می‌گردد(کوهی، ۱۳۹۲ :۲۹). صاحبنظران در این گونه تعاریف معتقدند، کجروان سعی دارند کجروی‌های خود را از دید ناظران قانون، اخلاق عمومی و نظم اجتماعی پنهان نمایند؛ زیرا در غیر این صورت با پیگرد قانونی و یا طرد اجتماعی مواجه می‌شوند. لذا وظیفه حاکمیت و نهادهای ذیل آن، ارائه راه حل‌های عملی و منطقی همراه با نوآوری و ابتکار به منظور غلبه بر آسیب‌های اجتماعی و دستیابی به شکوفایی است.

سیاست‌های اجتماعی هر جامعه‌ای روش‌های مختلفی را در برخورد با آسیب‌های اجتماعی پیشنهاد می‌کند. شیوه برخورد با این مسائل ارتباط مستقیمی با این سیاست‌ها دارد. در مورد راهکارهای مقابله با اعتیاد و آسیب‌های اجتماعی دیدگاه‌های مختلفی وجود دارد. عده‌ای روش انکار و پرده پوشی را تجویز می‌کنند و عده‌ای دیگر به روش‌های انتظامی اعتقاد دارند. جوامعی هم وجود دارند که به این نوع مسائل نگرشی علمی و منطقی دارند و سعی می‌کنند با قبول وجود این آسیب‌ها، علت آنها را شناسایی و برای کاهش آن با استفاده از روش‌های علمی و مؤثر گام بردارند. در این نگرش لازم است علاوه بر اتخاذ روش‌هایی به منظور مواجهه صحیح با آسیب دیدگان اجتماعی، نسبت به تعیین روش‌های پیشگیرانه نیز اقداماتی صورت پذیرد.

بدین منظور ابتدا می‌بایست مؤلفه‌های اثرگذار در بروز آسیب‌های اجتماعی شناسایی و احصاء گردیده و سپس راه‌حل‌های مناسب به منظور کنترل مؤلفه‌ها مد نظر قرار گیرد.

به عقیده بسیاری صاحبنظران یکی از اصلی‌ترین علل بروز آسیب‌های اجتماعی در جامعه ایران به واسطه برخورداری از حجم انبوهی از جوانان تحصیل‌کرده فاقد شغل مناسب، ایجاد اشتغال پایدار است هم چنان که این موضوع در صدر برنامه‌ریزی‌های دولت به طور خاص و حاکمیت به طور کلی قرار گرفته‌است و از آنجا که تصدی مشاغل دولتی برای تمامی دانش‌آموختگان دانشگاهی غیرممکن و سایر مشاغل نیز نیازمند سرمایه‌گذاری

کلان است، لذا راهکار مناسب به منظور مهار این پدیده اجتماعی که عامل اصلی بسیاری از مشکلات دیگر نیز است، تکیه بر کارآفرینی به روش‌های نوین و کارآمد است.

با توجه به این ضرورت، کارکرد نظام آموزش عالی که در بر دارنده حجم قابل توجهی از سرمایه‌های انسانی است، نیز متحول شده و دیگر پرداختن صرف به مقوله آموزش و پژوهش برای این نظام کافی نیست. بنابراین حرکت در مسیر دانشگاه نسل سوم یعنی همان دانشگاه کارآفرین اولویت اصلی است.

از این رو موضوع کارآفرینی در یکی دو دهه اخیر مورد توجه بسیاری از نخبگان دانشگاهی قرار گرفته به گونه‌ای که آن را به انواع مختلفی تقسیم بندی کرده‌اند.

یکی از انواع کارآفرینی که قدمتی حدود یک دهه دارد، کارآفرینی اجتماعی است. رویکرد اصلی کارآفرینی اجتماعی، مسأله محوری آن است. به نحوی که علاوه بر ایجاد اشتغال و کسب منفعت مادی، حل مسائل جامعه نیز مد نظر فعالان این عرصه است.

از این‌رو با توجه به نوپا بودن این مقوله و نیز نیاز به بهره‌مندی از روش‌های نوآورانه در این نوع از کارآفرینی، برپایی رویدادهای استارت آپی که خود از متدهای نوین در عرصه کارآفرینی است، پیشنهاد می‌گردد.

در همین راستا معاونت فرهنگی و اجتماعی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری آمادگی دارد با بهره‌مندی از ظرفیت بیش از ۹ هزار انجمن علمی و نیز حجم انبوهی از جوانان خلاق و فعال علمی علاوه بر ایجاد زمینه اشتغال برای آنان گام‌های مؤثری در کاهش آسیب‌های اجتماعی بردارد.

تعریف مفاهیم:

کارآفرینی اجتماعی: کارآفرینی اجتماعی عملی است که کارآفرین اجتماعی انجام می‌دهد. کارآفرین اجتماعی فردی است که یک مشکل اجتماعی را تشخیص می‌دهد و از مفاهیم کارآفرینی برای سازماندهی، ایجاد، و مدیریت سرمایه برای ایجاد تغییر استفاده می‌کند.

استارت آپ: استارت آپ یک نهاد انسانی است که برای ارائه یک محصول و یا یک خدمت جدید در شرایطی که در آن ابهام بالایی وجود دارد به وجود آمده است(اریک ریس)

ویژگی‌های استارت آپ:

- کسب و کاری که قصد دارد ارزش‌آفرین باشد.
- کسب و کاری که الزاماً مقیاس پذیر نیست. اگرچه مقیاس پذیری برای آن مزیت مطلوب به شمار می‌رود.
- کسب و کاری که پایداری برای اعضای آن دغدغه است و اعضاء در آن به دنبال ایجاد فرصت هستند و نه فرصت طلبی.
- کسب و کاری که ممکن است مبتنی بر تکنولوژی‌های نوین باشد یا نباشد.
- کسب و کاری که هنوز در شرایط ابهام است و دوران نوپایی خود را سپری می‌کند.
- کسب و کاری که به دنبال آینده‌نگری است.

هدف اصلی:

شناسایی افراد مستعد و خلاق به منظور کمک به پیشگیری در بروز اعتیاد و آسیب‌های اجتماعی.

سایر اهداف:

- ایجاد روش‌های نوآورانه به منظور پیشگیری از اعتیاد وآسیب‌های اجتماعی.
- ایجاد زمینه اشتغال پایدار و نوین برای دانش‌آموختگان دانشگاهی با تکیه بر توسعه مشاغل دانش بنیان.
- تقویت روحیه کار تیمی و هدفمند از طریق ایجاد زمینه‌های جذاب و رقابتی سالم
- تقویت روحیه مسؤلیت پذیری دانشجویان به منظور حل مسائل و مشکلات جامعه.
- ایجاد فضای نشاط و پویایی در میان دانشجویان و افزایش انگیزه فعالیت‌های اجتماعی مؤثر در میان آنان.

نظام اجرایی رویداد:

- ***شورای سیاستگذاری***:متشکل از معاون فرهنگی و اجتماعی دانشگاه مجری، مدیر دفتر ارتباط با صنعت دانشگاه، دبیر رویداد، نماینده پارک علم و فناوری استان، نماینده شورای هماهنگی مبارزه با مواد مخدر استان،

نماینده اداره کل فرهنگی و اجتماعی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است که تعیین دبیر، تدوین سیاست‌های اجرایی، زمان‌بندی، شیوه هزینه‌کرد و... را برعهده دارد.

- ***دبیر رویداد:*** از میان افراد متخصص و با تجربه در زمینه برگزاری رویدادهای استارت آپی انتخاب و مسؤلیت اصلی برگزاری رویداد را بر عهده داشته و کلیه محتوای رویداد(اعم از تعیین منتورها، تعیین هیأت داوران و...) را مدیریت و بر شیوه اجرای صحیح آن نظارت دارد.

- ***دبیر اجرایی:*** کلیه امور مربوط به هماهنگی و پشتیبانی رویداد اعم از امکانات مورد نیاز، اطلاع رسانی، تدارک محل، اسکان، پذیرایی و... را بر عهده دارد.

شیوه اجرا:

در ابتدا طی فراخوانی ضمن اعلام ضوابط شرکت در رویداد از صاحبان ایده جهت شرکت در رویداد ارسال طرح ایده دعوت به عمل می‌آید. پس از ارزیابی اولیه ایده‌های ارسالی به دبیرخانه رویداد توسط اعضای هیأت انتخاب، از آنان جهت شرکت در رویداد دعوت به عمل می‌آید. پس از دعوت صاحبان ایده یک جلسه آموزشی توسط یکی از صاحب نظران حوزه کارآفرینی برگزار می‌شود که در آن جلسه بایسته‌های کارآفرینی اجتماعی با رویکرد استارت آپی تبیین می‌گردد وسپس منتورهای دعوت شده تجربیات خود را در زمینه کار آفرینی با شرکت کنندگان در میان می‌گذارندکه اصطلاحاً به آن جلسه پیش رویداد می‌گویند. پس از آن صاحبان ایده در نشستی به ارائه ایده های خود در حضور هیأت داوران و سایر شرکت کنندگان می‌پردازند و از میان تمام ایده‌های مطرح شده ۱۰ ایده منتخب به انتخاب همه شرکت‌کنندگان مشخص و سپس تمامی افراد در قالب ۱۰ تیم سپس به تیم سازی پرداخته و در طی ۵۶ ساعت(دو روز و نیم) تحت نظارت و سرپرستی مربیان دعوت شده به رویداد، ایده های منتخب خود را عملیاتی نموده و به تولید محصول و یا خدمت مورد نظر در ایده می‌پردازند. در انتهای رویداد میزان موفقیت در عملیاتی شدن ایده‌ها توسط هیأت داوران ارزیابی و برترین طرح‌ها انتخاب و معرفی می‌شوند.

نکته۱:صاحب نظران، افرادی هستند که در زمینه موضوع کارآفرینی اجتماعی در دانشگاه‌ها و جامعه متخصص شناخته شده می باشند.

نکته۲: منتورها افرادی هستند که در موضوع کارآفرینی و اشکال مختلف آن مهارت و تجربه کافی داشته و قبلاً یا موفق شده و یا شکست خورده‌اند و تجربه لازم را کسب نموده‌اند.

نکته۳: مربیان افرادی هستند که در زمینه موضوع کارآفرینی اجتماعی دارای تجربه و تخصص کافی برخوردارند.

نکات حائز اهمیت در برگزاری رویداد:

نکته ۱: می‌توان از ظرفیت‌های موجود در مؤسسات غیر دولتی که در برگزاری رویدادهای استارت آپی تجربه کافی دارند، استفاده نمود.

نکته ۲: دبیر رویداد قبل از برگزاری می‌بایست نسبت به اخذ مجوزهای لازم از نهادهای ذیربط و رعایت کامل دستورالعمل‌های مرکز شتابدهی نوآوری اقدام نماید.

نکته۳: دبیرخانه رویداد می‌بایست نسبت به تمهیدات و تدابیر لازم جهت ثبت مالکیت فکری ایده‌ها و طرح‌ها اهتمام لازم را به عمل آورد.

نکته۴: مستندسازی رویداد بر پایه مدیریت دانش و نیز ارائه گزارش تفصیلی توسط دبیرخانه رویداد به اداره کل فرهنگی و اجتماعی وزارت علوم ضروری است.

نکته ۵: درج نشان اداره کل فرهنگی و اجتماعی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و اداره کل فرهنگی و پیشگیری ستاد و نیز دانشگاه مجری در کلیه اخبار، اطلاع رسانی‌ها، مستندات، گزارش‌ها و... الزامی است.

نکته ۶: دبیر اجرایی رویداد موظف است در پایان گزارش محتوایی و هزینه‌کرد مالی رویداد را با ارائه اسناد مثبته مورد تأیید معاونت اداری مالی دانشگاه مجری به اداره کل فرهنگی و اجتماعی وزارت علوم، تحقیقات وفناوری اعلام نماید.

نکته ۷: توصیه می‌شود دانشگاه دبیرخانه رویداد از ظرفیت پارک‌های علم و فناوری استان به منظور داوری و انتخاب طرح‌های برتر بهره برداری نماید.

نکته۸: از مسؤلان، کارآفرینان، سرمایه‌گذاران بومی و نیز خیرین آموزش عالی جهت حضور در اختتامیه رویداد دعوت به عمل آید.

نکته۹: هدف از برگزاری یک رویداد کارآفرینی استارتاپی الزاماً ایجاد و شکل‌گیری یک کسب و کار نوآورانه نمی‌باشد و رسالت اصلی یک رویداد ترویج و آموزش مفاهیم اولیه و اصلی کارآفرینی می‌باشد.

گستره اجرا:

دانشگاه تبریز برگزار کننده رویداد برای دانشجویان استان‌های آذربایجان شرقی، آذربایجان غربی، اردبیل، زنجان، گیلان، کردستان، کرمانشاه

دانشگاه شهید باهنر کرمان برگزار کننده رویداد برای دانشجویان استان‌های کرمان، فارس، سیستان و بلوچستان، یزد، کهگیلویه و بویراحمد

نکته: دانشجویان عضو انجمن‌های علمی دانشجویی در اولویت شرکت در رویداد می باشند.

منابع:

عبدالهی، محمد(۱۳۸۴)، طرح مسائل اجتماعی در ایران، تهارن، انجمن جامعه شناسی ایران

کوهی، کمال (۱۳۹۲)، و آسیب‌های اجتماعی، فصلنامه دانش انتظامی آذربایجان شرقی، سال سوم، شماره سوم

نقشه راه کارآفرینی و مدیریت کسب و کار، وب سایت متمم، www.motamem.org